

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 11:30 uur d.d. 17 juni – 12:00 uur d.d. 18 juni

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden van getroffen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Medisch-experts

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Naarmate de persconferentie dichterbij komt wordt er steeds meer bekend over de versoepelingen. Zo weet RTL Nieuws dat het OMT het kabinet heeft geadviseerd tot minimaal half augustus de 1,5 meter regel te hanteren, maar dat mondkapjes vanaf 26 juni niet meer noodzakelijk zijn, behalve in het openbaar vervoer en op het vliegveld. Medisch-experts wordt gevraagd om hun mening te geven over de aanstaande versoepelingen, waarbij een groep vindt dat de versoepelingen te snel komen, terwijl een andere groep dit juist het moment vindt om te versoepelen. Zo vindt Bert Niesters van het UMCG dat we nu nog voorzichtig moeten zijn omdat de zorg de capaciteit nodig heeft om de uitgestelde zorg in te halen en ook stelt hij dat nog lang niet iedereen de eerste prik heeft gehad, "laat staan dat ze volledig zijn gevaccineerd." Aan de andere kant zijn er ook experts die stellen dat de versoepelingen op het juiste moment komen. Zo is hoogleraar klinische epidemiologie Frits Rosendaal (LUMC) optimistisch gezien ook mensen die nog maar één prik hebben gehad de verspreiding van het virus afremmen. Wel benadrukt Rosendaal dat op individueel niveau risico's blijven bestaan. LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers stelt aan tafel bij talkshow Humberto dat het momenteel het juiste moment is om te versoepelen, gezien de aantallen momenteel met 'bakstenen' naar beneden vallen en het vaccinatie tempo hoog is. Wel is het belangrijk om je 'gezonde verstand' te houden. Over het vaccineren van tieners stelt Kuipers dat het 'verstandig' is om vaccins aan te bieden aan tieners gezien deze groep het virus ook overdraagt.
- Op basis van de openbaar gemaakte documenten via de WOB-verzoeken kopt de Volkskrant vandaag met de 'sms'jes van de premier die nu 'eindelijk' openbaar zijn gemaakt. De krant beschrijft o.a. hoe uit de sms'jes blijkt dat de minister-president zich in het begin van de pandemie persoonlijk bemoeide met de aankoop van beschermingsmiddelen en beademingsapparatuur. Daarnaast stelt de krant dat uit de sms'jes blijkt dat de premier het RIVM wilde passeren bij de beoordeling van een artikel over de coronastrategie ('De hamer en de dans') waarin publicist en ingenieur Tomas Pueyo voor een totale lockdown pleitte. Uit deze werkwijze zou volgens de krant blijken dat de premier het RIVM 'heilig' vond maar niet blind voer op de deskundigen. Het FD maakt uit de openbaar gemaakte e-mails op dat tussen de ambtelijke top van de belangrijkste ministeries en partijen als het RIVM de start van de coronacrisis als een mooie kans werd gezien om 'het gebutste politieke imago' van Nederland in Europa op te poetsen.' Door bijvoorbeeld bedden en andere medische spullen aan landen met tekorten te schenken.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

- Van de 29.875 bezoekers die de negen shows van het Eurovisie Songfestival hebben bijgewoond, testten in totaal 48 mensen positief bij de coronatest die vijf dagen na het evenement werd afgenomen.

Informatiebehoefte

- Meerdere coronatestlocaties in de provincie Utrecht zijn donderdagmiddag dichtgegaan en zullen vanmiddag dichtgaan vanwege het weer. De GGD regio Utrecht heeft contact opgenomen met iedereen die een afspraak had om getest te worden, om de afspraak te verplaatsen naar een andere dag of een andere locatie.
- Denemarken gaat tieners vanaf 12 jaar inenten. De jongeren moeten waarschijnlijk nog wel enkele maanden wachten tot ze aan de beurt zijn omdat andere leeftijdsgroepen voorrang krijgen. De Deense autoriteiten willen door tieners te vaccineren de vaccinatiegraad in het land omhoog krijgen in aanloop naar de winter. De jongeren krijgen in eerste instantie waarschijnlijk alleen het Pfizer/BioNTech-vaccin aangeboden, omdat de andere vaccins nog niet zijn goedgekeurd voor hun leeftijdsgroep.
- In EenVandaag een item over het Akston-vaccin dat in het UMCG wordt getest. Volgens projectleider Go van Dam is het vaccin hard nodig om de wereldwijde vaccinatiegraad omhoog te krijgen, omdat de huidige vaccins door hun complexe productie niet in staat zijn om de arme landen snel genoeg van vaccins te voorzien. Hierdoor is het Akston-vaccin van groot belang gezien dit vaccin makkelijker geproduceerd en vervoerd kan worden.
- EMA-bestuurder Noël Wathion zegt dat alle vier de coronavaccins die tot nu toe zijn goedgekeurd goed lijken te beschermen tegen de virusvarianten die het meest voorkomen in Europa. "Wel is het belangrijk om waakzaam te blijven", aldus Wathion.
- Het EMA heeft nog geen oordeel klaar over het vaccin van CureVac omdat het nog wacht op de definitieve gegevens en analyses van CureVac.
- [AD](#) beantwoordt de vraag waarom het in Nederland niet is tegenstaan om verschillende vaccins te mixen, terwijl dit in andere landen wel is toegestaan.
- [Volkskrant](#) beantwoordt de vraag of werknemers weer terug naar kantoor willen en of werkgevers dit kunnen afdwingen.

- Via de corporate kanalen van VWS veel vragen over vaccinatie. Zo komt de vraag voorbij of het ook voor jongeren onder de 18 mogelijk wordt om zich te laten vaccineren en of mensen die in 2003 zijn geboren, ook als je 17 bent, een prikafspraak kunnen maken. Daarnaast vraagt men zich af of één prik na een besmetting wel voldoende bescherming biedt en of die ene prik ook genoeg is om naar het buitenland te reizen.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- x

Betekenisgeving

- De Volkskrant kopt vandaag met de 'sms'jes van de premier' die nu 'eindelijk' openbaar zijn gemaakt. De krant beschrijft o.a. hoe uit de sms'jes blijkt dat de minister-president zich in het begin van de pandemie persoonlijk bemoeide met de aankoop van beschermingsmiddelen en beademingsapparatuur. Daarnaast stelt de krant dat uit de sms'jes blijkt dat de premier het RIVM wilde passeren bij de beoordeling van een artikel over de coronastrategie ('De hamer en de dans') waarin publicist en ingenieur Tomas Pueyo voor een totale lockdown pleitte. Uit deze werkwijze zou volgens de krant blijken dat de premier het RIVM 'heilig' vond maar niet blind voer op de deskundigen. Het FD maakt uit de openbaar gemaakte e-mails op dat tussen de ambtelijke top van de belangrijkste ministeries en partijen als het RIVM de start van de coronacrisis als een mooi kans werd gezien om 'het gebutste politieke imago' van Nederland in Europa 'op te poetsen.' Met een geringe investering zou al snel een groot gebaar kunnen worden gemaakt. Zo moest een werkgroep zo snel mogelijk met voorstellen komen om omliggende landen te helpen, zoals ook buurland Duitsland dat deed. Er werd gedacht aan bedden en andere medische spullen voor landen met tekorten. Daarmee kon Nederland zijn 'keiharde' opstelling richting Zuid-Europese landen als het ging om financiële steun weer een beetje goedmaken, aldus de krant.
- Vrijwilligers en medewerkers van de Stichting Hulptroepen Alliantie schrijven in een [brief](#) in de Volkskrant dat ze zijn "misleid, gemanipuleerd en voorgelogen." Ze roepen Van Lienden en zijn compagnons op alle winst terug te storten. Ze schrijven dat door de inzet van vrijwilligers en medewerkers de deal met de overheid mogelijk werd gemaakt, waarbij alles werd gedaan uit naam van de Stichting Hulptroepen. Daarbij werd volgens de brieven schrijvers door Van Lienden en zijn compagnons 'vakkundig de commerciële intentie verborgen gehouden' voor alle betrokkenen die de mondkapjesleveringen mogelijk hebben gemaakt.
- Het hoofdredactioneel commentaar van het NRC buigt zich over de 'kwestie' of gezonde kinderen gevaccineerd moeten worden. Het grote verschil met het inenten van volwassenen is volgens het commentaar dat gezonde tieners zich echt alleen zouden inenten voor de samenleving als geheel en niet om zichzelf te beschermen. Volgens het commentaar weegt het grondwettelijke recht op 'lichamelijke integriteit' bij tieners dan ook nog meer dan bij volwassenen en moet het vaccineren een vrije keuze zijn waar geen morele druk op mag worden uitgeoefend. Een ander argument om gezonde tieners nu niet in te enten is volgens het commentaar het feit dat kwetsbare mensen in arme landen helemaal nog niet worden ingeënt, terwijl in het Westen gezonde mensen dat al wel worden.
- AD stelt dat Europa 'geel' kleurt, maar Nederland zelf nog 'oranje' kleurt. Zo zijn de cijfers van het ECDC bepalend in de kleurcodes en volgens de laatste cijfers doet Nederland 'het niet best'. Zo is Nederland volgens de krant een 'oranje eiland in een geel/groen continent'. **Jose Majoor van de ANWB** geeft aan dat dit gevolgen kan hebben voor Nederlanders die naar het buitenland willen gaan. Zo zijn bijvoorbeeld Duitsers in meer landen welkom met minder beperkingen dan Nederlanders. "Nederlanders hebben dan vaker te maken met testen, reisverklaringen en quarantaineverplichting. Het is een hele papierwinkel om nu op vakantie te gaan," aldus Majoor. Ook het coronapaspoort garandeert niet dat de toegangseisen voor iedereen hetzelfde zijn en vrij reizen weer de norm wordt. **ANVR-voorzitter Frank Oostdam** stelt het een 'zootje' is en hij hoopt 'vurig' dat er één Europese richtlijn komt.
- Op social media gaan de foto's rond van een 'handenschuddende' Koning. Dit roept veel vragen op bij het algemeen publiek waarom hij zich niet aan de regels zou moeten houden. De reacties van ministers worden in de media overgenomen.

Testen voor Toegang

- Volgens NRC zijn de teststraten van 'Testen voor Toegang' alleen maar interessant zijn voor evenementen. Zo wachten horeca, musea, pretparken en dierentuinen liever op verdere versoepelingen en accepteren ze vooralsnog de huidige beperkingen. Voor de sport- en evenementenbranche is het animo volgens de krant wel groter. Zo stelt **directeur van Vereniging van Evenementenmakers Willem Westermann**: "Iedereen die iets in de evenementen wil doen, vindt toegangstesten een logische en een noodzakelijke stap". Westermann stelt verder dat de bezoekers van festivals ook echt de anderhalve meter willen loslaten en dus bereid zijn om zich te laten testen. Volgens de krant is de vraag nog wel hoeveel mensen daadwerkelijk getest moeten worden, gezien het doel is om iedereen voor 1 september twee keer te hebben gevaccineerd.
- In zijn column in NRC stelt Christiaan Weijts dat de overheid Nederlanders naar de commerciële teststraten dwingt, 'en honderd euro laat lappen voor wat elders gratis is'. Zo wilde Europa gratis PCR-testen, maar lag Nederland dwars. Waar de belastingbetaler volgens Weijts echter wel voor mag 'opdraaien' is het 'testen voor toegang' waar volgens hem 'bitter weinig' animo voor is, ook niet bij evenementenorganisaties zelf. Het blijft volgens Weijts zo 'onuitstaanbaar' dat 'we opgezadeld zitten met een ministersploeg die een handjevol wattenstaafcowboys stimuleerde en beschermd bij het vullen van hun zakken'.

Reacties op mogelijke versoepelen

- NRC stelt dat Nederland 'als laatste der Mohikanen' het mondkapje invoerde en het naar verwachting nu weer als eerste afschaft. Het mogelijk afschaffen van de mondkapjesplicht heeft volgens de krant alles te maken met de gunstige ontwikkeling van de cijfers. Het is volgens de krant ook niet verrassend dat het kabinet én het OMT nu afkoersen op een 'snel einde' van de mondkapjesplicht gezien het OMT er nooit in zou hebben geloofd. Wel is de timing ervan opvallend volgens de krant. Zo zijn weinig andere Europese landen zover en houden enkele landen zelfs nog streng vast aan de maatregel. Trouw stelt dat het kabinet de 'gereedschapskist met daarin de coronamaatregelen' weer inpakt. Vooral het versoepelen van het thuiswerkadvies is volgens de krant een mijlpaal, gezien dit advies al sinds vorig jaar maart geldt. FD focust zich op de mondkapjesplicht en vraagt zich af of deze niet te snel wordt afgeschaft en stelt dat virologen 'hun hart vasthouden'.
- Medisch experts zijn verdeeld over de snelheid en timing van de aanstaande versoepelingen. Zo stelt **Redteam-lid Wim Schellekens** stelt dat het kabinet aan 'wensdenken' zou doen omdat het kabinet de cijfers hard ziet dalen en er vanuit gaat dat die daling doorzet. Volgens Schellekens zijn er echter nog onvoldoende mensen volledig gevaccineerd zijn en ook maakt hij zich zorgen over de long covid patiënten en de deltavariant die ook in Nederland een gevaar kan worden. **Bert Niesters van het UMCG** vindt eveneens dat we nu nog voorzichtig moeten zijn. "De zorg heeft de capaciteit nodig om de uitgestelde zorg in te halen", legt hij uit. "En er zijn dan wel veel mensen opgeroepen voor een vaccinatie, maar nog lang niet iedereen heeft de eerste prik gehad. Laat staan dat ze volledig zijn gevaccineerd. Ik ben er ook geen voorstander van om dit tot ver na de zomer vol te houden, maar echt nog lang niet iedereen is beschermd." **Veld-epidemioloog Amrish Baidjoe** verbaast zich over het hoge tempo waarin Nederland nu maatregelen loslaat. Volgens Baidjoe vormen de 'razendsnelle versoepelingen' een risico, ook voor het gedrag van mensen. "Het kabinet geeft zo het signaal: het is voorbij" aldus Baidjoe. **Hoogleraar gezondheidscommunicatie (UvA) Bas van den Putte** ziet ook dat Nederlanders een dubbel signaal krijgen. Zo zullen sommige mensen uit de versoepeling opmaken dat het virus geen bedreiging meer is. Anderen zullen zich juist onveilig voelen tussen mensen zonder masker op plekken waar afstand houden niet realistisch is. Aan de andere kant zijn er ook experts die achter de versoepelingen staan. Zo is **hoogleraar klinische epidemiologie Frits Rosendaal (LUMC)** optimistischer gezien ook mensen die nog maar één prik hebben gehad de verspreiding van het virus afremmen. Wel benadrukt Rosendaal dat op individueel niveau risico's blijven bestaan. Wel heeft Rosendaal moeite met de versoepelingen van het reisadvies. **Viroloog Louis Kroes (LUMC)** zegt dat er een flinke immuniteit begint te ontstaan onder bevolking en dalen alle cijfers harder dan voorzien zowel door het vaccineren als het zomerse weer. Als je die twee zaken combineert, zal je volgens Kroes "binnen afzienbare tijd echt niet meer in een situatie komen dat de zorg het niet meer aankan; en dat is de grote drijfveer geweest achter de maatregelen". **OMT-lid Marc Bonten** vindt dat de cijfers zo snel omlaag gaan dat het "best veilig is om snel te versoepelen" en 'hunkert' iedereen naar meer vrijheid. **LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers** stelt aan tafel bij talkshow Humberto dat het momenteel het juiste moment is om te versoepelen, gezien de aantallen momenteel met 'bakstenen' naar beneden vallen en het vaccinatie tempo hoog is. Wel is het belangrijk om je 'gezonde verstand' te houden. Over het vaccineren van tieners stelt Kuipers dat het 'verstandig' is om vaccins aan te bieden aan tieners gezien deze groep het virus ook overdraagt.
- Uit de Telegraaf's Stelling van de Dag, gehouden onder 7.159 deelnemers, blijkt dat 46% denkt dat de huidige versoepelingen te snel gaan, 50% is het hiermee oneens en 4% weet het niet. Ook geeft 63% aan opgelucht te zijn dat de verplichte mondkapjes worden afgeschaft, 32% is dit niet en 5% weet het niet. Daarnaast geeft twee derde van de stellingsnemers aan zich zorgen te maken over het reizen waarmee er mogelijk varianten mee terug naar Nederland kunnen komen.
- In [Trouw](#) en [NRC](#) reportages over het afschaffen van de mondkapjes. Volgens Trouw is het vooral goed nieuws voor de dove en slechthorenden voor wie het een stuk moeilijker was om contact te maken. NRC beschrijft hoe treinreizigers denken over het dragen en mogelijk afschaffen van mondkapjes.